

Tips för inkluderande arkiv

Här kommer några tips och tankar för att för att skapa mer jämställda och historiskt sanningsenliga arkiv.

1. Skapa demokratiska, tillgängliga, normmedvetna arkiv

Arkiv bidrar till att skapa det kollektiva minne och den nationella identitet där individer och grupper lär känna sig själva. Implementera medvetenhet i ditt dagliga arbete.

2. Arkiv är inte neutrala

Alla vi som arbetar vid arkiv är medskapare av historia. Arkiv presenterar, bekräftar och reproducerar sitt samhälles bilder av vad som är viktigt. Här synliggörs normer och värderingar.

3. Minoritetsgrupper i arkiven

Arbeta för att det avvikande också hämtas in och flätas samman med det som utgör "normalhistorien" för att ge en sannare bild av det mer mångfasetterade historiska samhället. Fråga efter det ni saknar. Ge plats för fler röster och individuella berättelser.

4. Barn, unga och arkiv

Arkiv kan visa perspektiv på hur världen är eller bör vara, vad som är normalt och avvikande, rimligt och orättvist. Särskilt viktigt att tänka på när vi på arkiven möter barn och unga som kan påverkar deras inställning till hur samhället ska formos.

5. Din världsbild består. Arkiv handlar om ett slags maktutövande som styr vad som ska inkluderas/exkluderas och vad som ska synliggöras/osynliggöras. Du kan aldrig ta dig ur din tids och ditt samhälles världsbild.

6. Konsulter kan inte allt.

Ni på arkivet är bäst insatta i era arkiv, dokument, föremål och berättelser. Däremot kan specialister synliggöra spåren efter det normbrytande, som genus, normer, sexualitet, brottslighet osv.

7. Normer och värderingar förmedlas i språket.

Välj ord för att uttrycka dig så jämlikt som möjligt. Välj t.ex. *forskare* istället för *vetenskapsman*

8. Arkivens ambition är att vara objektiva.

Uttryck dig så jämlikt och neutralt som det går. *Stark, söt, skinn på näsan* är värdeladdade ord. *Kvinnlig polis, manlig sjuksköterska, där orden manlig och kvinnlig markerar något som kan anses vara avvikande.*

9. Använd inte schabloner.

Fundera på hur du använder orden *vi* och *vår* i omskrivningar som räknas som "alla människor" i

t.ex. "vår historia". Välj att berätta om *bonden* istället för *bönder* i allmänhet, det senare alternativet tar inte hänsyn till de olikheter som finns.

10. Öppna för nya perspektiv och arbetsätt.

Ifrågasätt och omvärdera rutinmässigt hanterande av arkivmaterial. Registrera alltid alla kvinnans samtliga efternamn i sökfunktionen, inte bara tiden som gift. Dokumentera i arkivförteckningar om kvinnor finns i arkiven, eller andra som avviker från rådande norm.

11. Allt bär på flera perspektiv.

Presentera inte bara en tolkning av varje fråga, situation, folk- och samhällsgrupp. En historia berättas på olika sätt av den som deltog, den som tittade på och den som läste om det i tidningen.

12. Ta hänsyn till historiska problem.

Kvinnor i det förflutna kunde sällan verka öppet som t.ex. konstnärer, författare och uppfinnare. Relationer mellan personer av samma kön blir inte lagligt förrän 1944. Inte konstigt då att du inte hittar uppgifter om dem i arkiven, trots att det både fanns och förekom.

Fler tips, fördjupning och källorna till våra tips hittar du här... [länk till källorna & tipsen.](#)